

༄༅། །ལམ་གྱི་གཙོ་བོ་རྣམ་གསུམ་གྱི་རྩ་བ་བཞུགས་སོ། །

Los Tres Aspectos Principales del Camino

Lama Tsongkhapa, Lobsang Drakpa

༄༅། །རྗེ་བཙུན་སྤྲོ་མ་རྣམས་ལ་ཕུག་འཚལ་ལོ།

Me postro ante los impecables lamas.

༡ རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་ཀུན་གྱི་སྤྱིང་པོའི་དོན། རྒྱལ་སྲས་དམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་བཞུགས་པའི་ལམ། །
སྐལ་ལྷན་ཐར་འདོད་རྣམས་ཀྱི་འཇུག་དོགས་དེ། །རྗེ་ལྟར་རུས་བཞིན་བདག་གིས་བཤད་པར་བྱ། །

(1) Debo explicar, en la medida de mis posibilidades, el sentido esencial de todas las escrituras de los Victoriosos, el camino alabado por los santos hijos de los Vencedores, el pasaje para los afortunados que desean la liberación.

༢ གང་དག་སྲིད་པའི་བདེ་ལ་མ་ཆགས་ཤིང་། །དལ་འབྱོར་དོན་ཡོད་བྱ་ཕྱིར་བཙོན་པ་ཡིས། །
རྒྱལ་བ་དགེས་པའི་ལམ་ལ་ཡིད་རྟོན་པའི། །སྐལ་ལྷན་དེ་དག་དང་བའི་ཡིད་གྱིས་ཉོན། །

(2) Escuchad con mente clara vosotros los afortunados que no os aferráis a la felicidad samsárica y que, en un esfuerzo por darle sentido a esta vida de ocio y oportunidad, os confiáis a este camino que complace a los Victoriosos.

༣ རྣམ་དག་ངེས་འབྱུང་མེད་པར་སྲིད་མཚོ་ཡི། །བདེ་འབྲས་དོན་གཉེར་ཞི་བའི་ཐབས་མེད་ལ། །
སྲིད་ལ་བརྟམ་པ་ཡིས་ཀྱང་ལུས་ཅན་རྣམས། །ཀུན་ནས་འཛིང་ཕྱིར་ཐོག་མར་ངེས་འབྱུང་བཙའ། །

(3) Sin una renuncia impecable, persiguiendo los frutos placenteros del océano del samsara, no hay modo de alcanzar la paz. Además, por los apetitos del samsara, los seres corpóreos están del todo atados. Por ello, busca primero la renuncia.

༄ དལ་འབྱོར་རྗེད་དཀའ་ཚེ་ལ་ལོང་མེད་པ། །ཡིད་ལ་གོམས་པས་ཚེ་འདིའི་སྤང་ཤས་ལྡོག། །
ལས་འབྲས་མི་བསྐྱུ་འཁོར་བའི་སྤྲུག་བཟུལ་རྣམས། །ཡང་ཡང་བསམ་པས་སྤྱི་མའི་སྤང་ཤས་ལྡོག། །

(4) El ocio y la oportunidad son difíciles de hallar y la vida no dura: familiarízate con esta idea y perderás la ilusión por esta vida. Piensa una y otra vez en la infalibilidad de causa y efecto, y en los sufrimientos del samsara, y perderás la ilusión por las futuras.

༥ དེ་ལྟར་གོམས་པས་འཁོར་བའི་སྤྲུག་ཚོགས་ལ། །ཡིད་སློན་སྐད་ཅིག་ཙམ་ཡང་མི་སྤྱེ་ཞིང་། །
ཉིན་མཚན་ཀུན་དུ་ཐར་པ་དོན་གཉེར་སྒོ། །བྱང་ན་དེ་ཚེ་ངེས་འབྱུང་སྤྱིས་པ་ལགས། །

(5) Cuando, tras meditar así, ya no surge ni por un instante anhelo por la opulencia del samsara, y surge día y noche una mente que se esmera por la liberación, entonces, ha nacido la renuncia.

༦ ངེས་འབྱུང་དེ་ཡང་རྣམ་དག་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱིས། །ཟིན་པ་མེད་ན་སྤྲོ་མེད་བྱང་རྒྱུ་གྱི། །
སྤྲུག་ཚོགས་བདེ་བའི་རྒྱ་རུ་མི་འགྱུར་བས། །སྤོ་ལྡན་རྣམས་ཀྱིས་བྱང་རྒྱུ་སེམས་མཚོག་བསྐྱེད། །

(6) Mas esta renuncia, si no va unida a una impoluta bodichita, no se vuelve causa para la abundante felicidad de la insuperable iluminación. En consecuencia, los sensatos generan la suprema bodichita.

༧ ་ཤུགས་དྲག་རྒྱ་བོ་བཞི་ཡི་རྒྱན་གྱིས་ཁྱེད། །བསྐྱོག་དཀའ་ལས་ཀྱི་འཛིང་བ་དམ་པོས་བསྐྱམས། །
བདག་འཛིན་ལྷགས་ཀྱི་དྲ་བའི་སྤུབས་སུ་རྩོད། །མ་རིག་སྤྲུག་པའི་སྤྲུག་ཚེན་ཀུན་ནས་འཐིབས། །

(7) Arrastradas por las corrientes de los cuatro caudalosos ríos, prietamente atadas con las cuerdas del karma, arduas de desligar, arrojadas al hoyo alambrado de la noción de identidad y del todo ofuscadas por la negra oscuridad de la ignorancia...

५ ལུ་མེད་སྲིད་པར་སྐྱེ་ཞིང་སྐྱེ་བ་རུ། །སྐྱུག་བསྐྱེལ་གསུམ་གྱིས་རྒྱན་ཆད་མེད་པར་མཉམ། །
གནས་སྐབས་འདི་འདྲར་གྱུར་པའི་མ་རྣམས་ཀྱི། །ངང་རྒྱལ་བསམས་ནས་སེམས་མཚོག་བསྐྱེད་པར་མཛོད། །

(8) ...renacen en el samsara sin fin, y en cada vida padecen, sin tregua, los tres sufrimientos: tales circunstancias afectan a tus madres. Evoca su situación y desarrolla la suprema bodichita.

༧ གནས་ལྷགས་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་མི་ལྡན་ན། །ངེས་འབྱུང་བྱུང་རྒྱུ་སེམས་ལ་གོམས་བྱས་ཀྱང་། །
སྲིད་པའི་རྩ་བ་བཅད་པར་མི་རུས་པས། །དེ་ཕྱིར་རྟེན་འབྲེལ་རྟོགས་པའི་ཐབས་ལ་འབད། །

(9) Sin la sabiduría que conoce el modo de existencia, aunque te hayas habituado a la renuncia y a la bodichita, no podrás cortar la raíz del samsara. Esfuérzate, pues, en los métodos para comprender la interdependencia.

༩༠ གང་ཞིག་འཁོར་འདས་ཚོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །རྒྱུ་འབྲས་ནམ་ཡང་བསྐྱུ་བ་མེད་མཐོང་ཞིང་། །
དམིགས་པའི་གཏད་སོ་གང་ཡིན་ཀུན་ཞིག་ལ། །དེ་ནི་སངས་རྒྱས་དགེས་པའི་ལམ་ལ་ལྷགས། །

(10) Quienes ven que la causalidad jamás falla para fenómeno alguno del samsara o del Nirvana, y aniquilan todo posible objeto de enfoque: estos han ingresado en el camino que agrada a los Budas.

༩༡ ལྷང་བ་རྟེན་འབྲེལ་བསྐྱུ་བ་མེད་པ་དང་། །སྟོང་པ་ཁས་ལེན་བྲལ་བའི་གོ་བ་གཉིས། །
ཇི་སྲིད་སོ་སོར་ལྷང་བ་དེ་སྲིད་དུ། །ད་དུང་ཐུབ་པའི་དགོངས་པ་རྟོགས་པ་མེད། །

(11) La interdependencia es infalible para las apariencias y la vacuidad trasciende toda aserción. Mientras percibas estas dos comprensiones por separado, aún no habrás comprendido la intención del Muni.

ཉམ་ཞིག་རེས་འཛོག་མེད་པར་ཅིག་ཅར་དུ། །རྟེན་འབྲེལ་མི་བསྐྱར་མཐོང་བ་ཙམ་ཉིད་ནས། །
ངེས་ཤེས་ཡུལ་གྱི་འཛིན་སྣངས་ཀུན་ཞིག་ན། །དེ་ཚེ་ལྟ་བུའི་དབྱེད་པ་ཚོགས་པ་ལགས། །

(12) Pero cuando, no por turnos, si no a la vez,
nada más ver la infalibilidad de la interdependencia,
se desintegra todo objeto de percepción de la conciencia determinativa,
entonces, el análisis sobre la visión está completo.

ཀུན་ལྔ་སྣང་བས་ཡོད་མཐའ་སེལ་བ་དང་། །སྟོང་པས་མེད་མཐའ་སེལ་ཞིང་སྟོང་པ་ཉིད། །
རྒྱ་དང་འབྲས་བུར་འཆར་བའི་ཚུལ་ཤེས་ན། །མཐའ་འཛིན་ལྟ་བུས་འཕྲོག་པར་མི་འགྱུར་རོ། །

(13) Además, si sabes que la apariencia disipa el extremo de la existencia
y la vacuidad disipa el extremo de la no existencia,
y que la vacuidad es el modo en que se manifiesta la causalidad,
no te verás arrebatado por visiones extremistas.

དེ་ལྟར་ལམ་གྱི་གཙོ་བོ་རྣམ་གསུམ་གྱི། །ཀུན་དུ་རྣམས་རང་གིས་ངི་བཞིན་རྟོགས་པའི་ཚེ། །
དབེན་པ་བསྟེན་ཏེ་བཙུན་འགྲུས་སྟོབས་བསྐྱེད་ནས། །ཀུན་གྱི་འདུན་མ་སྐྱུར་དུ་སྐྱབས་ཤིག་བྱ། །

(14) Cuando hayas comprendido así los puntos esenciales
de los tres aspectos principales del camino, tal como son,
cultiva la soledad, genera el poder del esfuerzo,
y logra pronto tu aspiración final, hijo.

ཞེས་པ་འདི་ནི་མང་དུ་ཐོས་པའི་དགེ་སློང་སློབ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ་གྱིས་ཚ་ཁོ་དབོན་པོ་ངག་དབང་གྲགས་པ་ལ་
གདམས་པ་འོ། །།

Estas palabras fueron un consejo del glorioso y muy cultivado monje *gelong* Lobsang Dakpa para el regidor de *Tsakho*, Ngawang Dakpa.

Nota aparte:

སློབ་ལྟོ་ལྟོ་དབང་གྲགས་པ་ལྟོ་དེ། །ལོ་བོས་སྤྲོས་པའི་རྗེས་སུ་ལྷགས་ཤིག་དང་། །ཚོར་བས་ཀྱིན་ཏུ་སྦྱོང་དང་སློབ་ལམ་
ཀྱིན། །མཚུངས་པར་སྦྱང་དེ་ནམ་ཞིག་སངས་རྒྱས་ཚོ། །བདུད་རྩི་བཤོ་བཤའ་ཐོག་མར་སྦྱིན་པར་བྱ། །

Ngawang Dakpa, el sensato. Practica lo que te he escrito y en todas las vidas podremos renacer y actuar juntos, y, cuando alcance la budeidad, el primer néctar que distribuya será para ti.

Colofón en el pecha de Su Santidad:

རྒྱལ་བ་ཀྱིན་ལས་ལྷག་པའི་ཐུགས་རྗེ་ཅན། །འཇམ་མགོན་ལྷ་མས་ཇི་ལྟར་གསུངས་པ་བཞིན། །།
ཐར་འདོད་ངས་ཀྱང་དེ་བཞིན་བསྐྱེད་འཚལ་ལོ། །པ་རྗེས་སུ་ཡིས་ཟིན་པར་བྱིན་གྱིས་རྫོབས། །།

འདི་དམ་པ་འགའི་ཕུག་བཞེས་འཇུག་འདིར་གསུངས་སྟོལ་ལྟར་བཀོད། །

Yo, que deseo la liberación, también voy a practicar tal como el Compasivo superior a todos los Victoriosos, el maestro protector Maitreya, me ha recomendado. Padre Ye, bendígame tomándome como a un hijo.

Esta estrofa no pertenece al texto, pero la añadimos como colofón siguiendo la tradición de algunos seres santos.